

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek Zápolya-
utea 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 268. szám.

Szerda, november 22.

Meghalt a király!

1830—1916.

Nagybecskerek, november 22.

Szent István dicsőséges koronáját s vele együtt az osztrák császári koronát nehéz, sötét gyászfátyol borítja.

Megrendítő viharzással harsan át országokon, népeken végig a fekete hír:

Meghalt a király!

Meghalt Első Ferencz József, a világ minden uralkodóinak legnemesbje, férfiban is legkiválóbb lovagja, a legalkotmányosabb fennkölt lelki nagy király.

Bár a patriarkák korát élő nagy aggastyán elmulására gondolhattunk, mégis olyan hihetetlenül, lelket megrázó váratlansággal zuhan ránk a gyász óriási oszlopa, hogy a sötétséges gyászhir hallatára eláll a lélegzetünk s kapkodva akadozik a szavunk.

Több mint félszázadon át ül az uralkodói szék magasságában, sőt Szent István ősi koronája is már félszázad óta ragyog homlokán.

Országá, népe össze volt forrva vele s a magyar nemzet lelke egybeolvadt Első Ferencz jószágos, tiszta atyai lelkével.

Ei sem tudjuk képzelni, hogy egyszerre csak nincs. Hogy egyszerre csak eltűnik szent alakja előlünk, mikor mindig előttünk lebegett s szelid tekintete mindig áldásosan pihent rajtunk és minden népén.

Kétszeresen megráz bennünket a lesújtó gyász, mert a legrettentőbb időkben, a legszörnyűbb világpusztulásban hanyatlik le Európa legbölcsebb, legmegfontoltabb koronás feje.

Még fülünkbe csengenek a világpusztulás megindulásakor elhangzó szavak:

— Mindent megfontoltam, mindent meggondoltam . . .

És most ez a meggondolás, megfontolás, az a ritka uralkodói bölcsesség, amelylyel Első Ferencz József rendelkezett, eltűnik a roppant viharból, amelyben annyira szükség volna nagy elmékre és bölcseségekre, hogy csendesen békésen elüljön.

A nagy király lelke már fölszállt az örök béke honába.

Az utána pergő milliárdnyi könnycsepp és az utána szálló milliónyi fohász körülveszi fehér lelkét, amely a földiségtől megszabadulva, tisztán fogja látni a roppant pusztulást maga alatt s áldott lelkének varázssugarával a magasságból talán ránk hinti azt, ami neki is egyetlen hő vágya és igyekvése volt: A békességet.

Dicső nagy lelke lebegjen fölöttünk áldón és védelmezőn.

A király állapotáról tegnap este érkezett hírek már nyugtalanítóak voltak s a lapunkban közölt utolsó jelentés is állapotának rosszabbodásáról adott hírt, de még sem gondoltuk, hogy a legnagyobb gyász lesz a vége, mert a király szívós természete már többször diadalmaskodott a betegségeken.

Tegnap késő este még nyugtalanítóbb táviratot kaptunk tudósítónktól, aki a félhivatalos Magyar Távirati Irodának következő hécsi jelentését közölte:

A király állapotában délután annyiban rosszabodás állott be, hogy a hőmérséklet emelkedését konstatálták. Az orvosok permanens szolgálatot tartanak.

Ma hajnalban azután megérkezett a megrendítő gyászhir a következő szüksézu szavakban:

Királyunk ma este 9 órakor meghalt.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

A király halála.

A király dolgozószobájában halt meg. — Az uralkodó holtánnyilváníttása.

A mai délután folyamán a király haláláról tudósítónk a következő táviratokat küldte.

A király dolgozószobájában halt meg.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik: A Wiener Tagblatt jelenti:

A király utolsó ugynevezett kisebbik dolgozó szobájában karosszékekben ülve halt meg.

Közvetlenül a haláleset bekövetkezése után a várlembaniában gyászmisét celebráltak. Miután az uralkodóház tagjai elhagyták a halottas szobát, a két szolgálattelévő szárnysegéd diszorséget állott. A szomszédos szobában két pap imádkozott.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

Egy osztrák politikus, aki tegnap este a király halottas szobájában volt, beszéli, hogy a király schönbrunni lakosztályának hálószobája sarkában levő egyszerű fehér ágyon fekszik. Arcát egészen álláig hófehér lepel takarja.

A király holtá nyilvánítása.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

Tegnap este a hatósági orvos és Bécs város egyik tisztviselőjének közreműködésével megtörtént a szabályszerű holtánnyilváníttás — rövid jegyzőkönyv formájában, amelyet a kabinetiroda igazgatója és a külügyminiszter irtak alá. Azután egy második okmányt állítottak ki a főudvarnagyi hivatal használatára.

A jegyzőkönyvben a kezelőorvosok kijelentették, hogy a halál természetes uton következett be.

A király feje alá magas vánkásokat adtak, keresztbetették a kezét, ráfűzték az ezüst gyöngyökből készült olvasót s keblére kedvene virágaiból: gyöngyvirágból és rezedából kötött csokrot tettek.

A halálhír közlése a trónörökösrel.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

Az új király.

Károly Ferenc József trónörökös trónralépése. — Hódolat az új királynak.

Károly Ferenc József trónörökös trónralépéséről a következőket táviratozzák:

A trónralépés.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

A király halála után éjjel a kiscsarnokban, miután Burián báró külügyminiszter tudatta a trónörökösrel az uralkodó halálát, az udvari méltóságok sorából előlépve, háromszor meghajtották magát a trónörökös előtt s megkérdezte, hogy hajlandó-e a reá származó trónt, amelynek egyedüli jogos örököse, átvenni, illetőleg trónralépni?

Még az éjjel a kiscsarnokban egybegyülekeztek az udvari, állami és katonai méltóságok s félkörben felálltak. Csakhamar megjelent a trónörökös egyenruhában, amire a külügyminiszter tudatta az uralkodó halálát a trónörökösrel, aki pár szóval válaszolt.

A német császár értesítése a haláláról.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

A király halálának hírért nyomban megtáviratozták Vilmos német császárnak a főhadiszállásra.

A temetés ideje.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

A gyászszertartás és temetés idejének dolgában még nem történt megállapodás. Valószínű, hogy holttestet szerdán éjszaka átviszik Schönbrunnból a Hofburg kapornájába.

A gyász.

Budapest, nov. 22. Esztergomból sürgönyzik:

Csernoch János hercegprimás kijelentette, hogy a gyász jeléül el fogja rendelni, hogy minden templomban gyászszertartásokat tartanak s a harangokat három napon át egymásután reggel, délben és este egy óra hosszat megkondítják. A hercegprimás a temetésen részt vesz.

Ugyanez alkalomból a hercegprimás elmondotta, hogy a király meg volt győződve ártatlanságáról a háború földidézésében. A király gyöngékedéséről a hercegprimásnak legutóbbi audienciáján maga tett említést.

Tisza István gróf Bécsben.

Budapest, nov. 22. Bernből sürgönyzik:

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel odaérkezett és a kora délelőtti órákban tanácskozott Burián báró külügyminiszterrel.

Ma délelőtt 10 órakor a schönbrunni kastély kapui előtt kettős diszorségek állottak és megkezdődött az uralkodó család tagjainak fényes fölvonulása, hogy bemutassák hódolatukat az új királyi párnak.

Tizenegy óra körül együtt volt az uralkodó család valamennyi tagja. A schönbrunni kastély fehér termében fölállították a trónszéket s a teremben gyülekeztek a főhercegek és főhercegnők.

Mikor valamennyien együtt voltak, a főszertartásmester háromszor koppanzott pálcájával, amire megjelent a király és a királyné.

Nyomban ezután megkezdődött a hódolás.

A hódolás után gyászmise volt, amelyen az egész udvar élén részt vett a király és a királyné.

Az első kihallgatás az új királynál.

Budapest, nov. 22. Bécsből sürgönyzik:

Az új király ma kihallgatáson fogadta Burián báró külügyminisztert.

Első Ferenc József életrajzából.

— nov. 22.

Elhunyt uralkodónk életrajza mondhatni a monarchia minden lakosa előtt ismeretes, de halála alkalmából mégis fölidézhethetjük életrajzát, hogy dicsőséges uralkodásáról és életpályájáról fölfrissítsük emlékeinket.

Ferenc József 1830 aug. 18-ikán született Schönbrunnban mint Ferenc Károly főherceg és Zsófia bajor hercegnő fia. Mivel prezumpatív trónörökös volt, anyja felügyelete alatt nagy gonddal nevelték. A ifjú főherceg kiváló szellemi tulajdonságokat mutatott, különösen a nyelveket sajátította el bámulatos könnyűséggel és általában Európa ifju fejedelmei közt, méltán hozzá fűzték a legtöbb reményt.

Az események vihara tanulmányai közepe találta őt és a legmagasabb polera emelte mint alig serdülő ifjút, mielőtt megismerkedhetett volna az étellel.

Már 1843-ban bejárta hazánkat s többek között Kisfaludy Sándorral is beszélgetett. 1847-ben mint István főherceg pestmegyei installációjára kiküldött királyi biztos jó magyar beszédével és föllépésével elragadta a rendeket. Ezért mondta Kossuth 1848 március 3-iki híres beszédében: „A Habsburg-ház nagyreményü ivadéka”.

A forradalmi események csakhamar véget vetettek ifjusága boldog nyugalmának. — A szardíniai háboru kitörésekor Lombardiába ment Radetzky seregéhez és részt vett a santa-luciai csatában 1848 május hatodikán, ahol kitűnt személyes bátorságával és hidegvérével.

Midőn Ferdinánd gyöngésége egyre nyilvánvalóbb lett, komolyan foglalkozni kellett lemondásával és Ferenc főhercegnek örökössé nyilvánításával. Kossuth még augusztusban a legjobb megoldásul azt ajánlotta: hogy jöjjön Ferenc főherceg ifjabb királynak Budára, ahol a nemzet mint egy legyőzhetetlen óriás fogja őt védeni a poklok ellen is.

Az udvar és a nemzet között beállott teljes szakadás lehetetlenné tette e terv végrehajtását és midőn Ferdinánd 1848 december elsején nagykorúvá nyilvánította unokaöccsét, másnap pedig javára lemondott a koronáról, tanácsosai, különösen Schwarzenberg és Boeh, az ifju, eskü által nem kötött uralkodó neve alatt az egységes Ausztria megteremtésén és Magyarország állami önállóságának megsemmisítésén fáradoztak. Uralkodó nevének eredetileg Ferenc volt kijelölve, amely néven addig nevezték s csak az utolsó percben kikiáltása előtt csatolták hozzá a népszerű József nevet.

A magyar országgyűlés nem ismerte el a lemondást, sem a trónváltást és így a háboru elkerülhetetlenné vált, mivel viszont az udvar törvénytelennek nyilvánította az országgyűlést. Windischgrätz 1848 végén betört az

országba és midőn Pestet elfoglalta és a kápolnai döntőnek vált győzelme által befejeztnek hitte a szabadságharcot, Olmützben 1849 március hó 4-én kihirdették az oktrojált alkotmányt, amely csak országos Auszriát ismert és feloszlatták az ausztriai birodalomgyűlést. Csakhamar azonban a harc a magyarokra nézve kedvező fordulatot vett s a debreceni országgyűlés 1849 április 14-ikén kimondta az ország függetlenségét és a Habsburg-Lotharingiai ház trónvesztését. Mint tudjuk, csak orosz segítséggel lehetett levérni a szabadságharcot.

Azután jöttek Magyarország szomorú esztendői, bár maga Ferenc József rendkívül érdeklődött Magyarország sorsa iránt.

Az uralkodó kétszer, 1852-ben és 1857-ben be is utazta Magyarországot, az utóbbi esztendőben Erzsébet királyné társaságában, akit 1854 tavaszán vett nőül. Fáradságát foglalkozott állami ügyekkel, de azok igazi mibenlétét rövidlátó tanácsosai elrejtették előtte. Jóakaratról, nemeslelkűségéről meg voltak győződve népei, úgy hogy Széchenyi már 1857-től fogva biztosnak tartotta a kiegyezést az uralkodóval, de az a rendszer, amellyel őt azonosították, sokáig megakadályozta a megértést a nemzet és uralkodója között.

Az 1859-iki esztendő, a francia—olasz háború fordulópontot jelölt Ferenc József történetében. Az addig autokrata császár pártatlan lelkismeretességgel és semmi csalódás által nem esüggendő eréllyel kereste a módot amelylyel uralkodói tekintélyét és monarkiaja nagyhatalmi állását összeegyeztethesse a birodalmát alkotó országoknak és nemzeteknek, különösen a magyarnak jogos és törvényes követeléseivel.

Megindultak a tárgyalások a magyar államférfiakkal, Deák Ferencel s mint tudjuk ezek eredménye az 1867-iki kiegyezés s a koronázás volt.

1867-óta azután a viszonyok egyre tovább fejlődtek s egyre jobban összeforrott Ferenc József magyar népével, úgy hogy hazánk minden lakója szívébe fogadta.

Első Ferenc Józsefnek sok nehéz napja is volt életében és sok csapás sújtotta. 1889-ben elvesztette egyetlen fiát boldogemlékeztű Rudolf trónörökösünket, majd később feleségét nagyszonyunkat Erzsébet királynét, akit Luccheni töre szurt le. Ma csak két leánya él: a hatvanéves Gizella főherceg asszony, Lipót bajor herceg felesége és a 48 éves Mária Valéria főhercegnő, aki Ferenc Szalvátor főherceg felesége.

Hogy néhány szót uralkodásának jellemzéséről is szóljunk, ebben két lényeges szempontot lehet kiemelni.

Az egyik a politikai viszonyok változásából folyik. Alatta szűnik meg a német és olasz hegemoniára való törekvés, a római császárság kétes értékű hagyománya. A monarchia ereje most csak saját politikai céljait szolgálja, első sorban keleten és nem révedez utol nem érhető ábrándok után.

A másik személyes, egyéni volt már és van is igazán alkotmányos király, de Ferenc József volt az egyetlen uralkodó, aki előbb mint autokrata teljes hatalommal intézi népei sorsát, azután meggyőződve az alkotmányosság szükségességéről és áldásáról, fenntartva teljesen uralkodói méltóságát, épp oly őszinte és buzgón járt el magas hivatásában, minden tekintet nélkül személyes érzelmeire a törvény és az alkotmányos felfogás által kijelölt körben élete utolsó pillanatáig.

HIREK.

A király halála.

— A gyász Nagybecskereken. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, nov. 22.

Az országokat és népeket megrendítő gyász a király haláláról a Torontál tudósítójának cenzurázott távirata nyomán a mai reggeli órákban röpített szét a városban.

Bár lapunk tegnapi jelentései már sejtették, hogy a király állapota aggasztó, a gyász-hirt a közönség mégis némi hitetlenséggel fogadta.

A délelőtti órákban azonban, amikor lapunk rendkívüli kiadása megjelent, a közönség legszélesebb körét is meggyőzte a megrázó valóságról.

Természetesen mindenütt mindenki a gyász-hir hatása alatt állott s még az izgalmas harctéri jelentések is háttérbe szorultak. A közönséget mélyeséges megindulás töltötte el a halál-hírről hallatára s bizonyos ünnepies csönd nehezedett a városra.

A gyász-hirre azután egyszerre föllebbenetek a középületekre a fekete lobogók s a csöndes enyhe novemberi időben szomorun hirdették az ország nagy veszteségét.

Az iskolákban is egyszerre elült a zsvaj, megállt a tanítás és a növendékeket hazabocsátották.

A vasuti üzletvezetőség rendelkezésére az összes állomásokra kitűzték a gyászlobogót s a Bégán állomásozó hajók zászlóit is félárboera bocsátották a gyász jeléül.

Természetesen a mai napra minden vig-ság, zene is elült s ma este némák lesznek a vendéglők és kávéházak.

Délután hat órák pedig megkondultak a város templomain összes harangjai és egy teljes órán át este hét óráig hirdette ércszavuk a nagy gyászt.

— **Hivatalos jelentések november hó 21-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Károly főherceg vezérezredes arcvonala: A Zsil mindkét oldalán küzdő szövetséges had-erők az ellenséget tovább űzték és Krajovához közelednek. Az Olt folyótól keletre megvetettük lábunkat a Scaenitől délre emelkedő magaslatokon. Kampolungtól északra az ellenség folytatta támadásait. Erőfeszítései ismét hiábavalók voltak. Kövess tábornok hadseregénél német vadászok a Ludova területen sikeres járőrvállalkozást hajtottak végre.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Csekely harci tevékenység.

Olasz harctér:

Bigliától délre csapataink által nem rég elfoglalt árkok ellen intézett, mélyen tagozott ellentámadást visszavertünk.

Délkeleti harctér:

A cs. és kir. csapatoknál nem volt jelentős esemény.

A hadseregpárancsnokság hivatalosan közli: Krajovát, nyugati Oláhország fővárosát ma délelőtt birtokunkba vettük.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Tüzérségünk ellenséges ütegek és támaszpontok ellen megfigyelésünk szerint jó hatással harcoltak. Állásaink az Anceretől kétoldalt és a St. Pierre Vaast-erdőben élénk ellenséges tűz alatt állottak. Gyalogsági harc nem volt. A trónörökös hadserege: A Champagneban és a Maas területén a nap egyes órái alatt feléledt a tüzérségi tevékenység.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Lényeges esemény nem volt.

Károly főherceg vezérezredes arcvonala: A Ludova területén (az Erdős-Kárpátokban) német vadászok tervszerűen végrehajtottak egy járőrvállalkozást. 40 foglyot szállítottunk be. Az oroszok egy tehermentesítő előretörése a szomszédos szakaszon véresen megghiusult. Erdély keleti szélén csak kisebb harci cselek-

menyek voltak. A német és osztrák-magyar csapatok Kampolungtól északra a románoknak éjjel is megismételt támadásait visszaverték. Az Olt mentén kemény harcban elragadtunk a románoktól néhány fontos helyiséget és el-sáncolt magaslatot. Gyalogságunk Krajova, az első román hadsereg főparancsnokának eddigi székhelye előtt áll.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: Ágyuzástól eltekintve nem volt különösebb esemény. Konstanzt és Csernavodát lötték. Repülőrajaink Bukarest mellett forgalmi telepekre bombákat dobtak.

Macedóniai arcvonal:

A Prespa-tó és a Cserna között az ellenség előcsapatai tapogatózva közelednek a német-bolgár állásokhoz. A Moglena arcvonal egyes helyein erős tüzzel előkészített szerb előretörések megghiusultak. Az előtört Strumaksikágon felderítő osztagokkal összeütközések voltak. — Ludendorff.

— **Katonai kitüntetés.** A király Adler István 29. gy. ezredbeli tartalékos hadnagynak az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül a hadi ékítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta.

A király megparancsolta, hogy Fischer Miklós 86. gyalogezredbeli tart. főhadnagynak, az Eisenstädter-cég üzletvezetőjének, az ellenség szemben tanusított vitéz magatartásáért a legfelső dícsérő elismerés újjólag tudtul adassék. Fischer Miklósnak ez a harmadik kitüntetése, amennyiben a katonai érdemkeresztet és a bronz signum laudist már megkapta.

— **Gyász-mise Németh püspökért.** Az elhunyt Németh József püspökért ma délelőtt 10 órák a róm. kath. plébánia-templomban gyászistentisztelet volt, amelyet Magyar Pál pápai kamarás apátplébános végzett. Az istentiszteleten megjelentek a hatóságok s az intézetek növendékei.

— **A szabad liceum első előadása.** November 26-ikán kezdődik meg a torontál-megyei kulturegyesület nagybecskereki szabadliceális előadásának tizenhetedik évi sorozata. Az első előadást dr. Szentiványi Imre Torontálvármegye tudós árvaszéki ülnöke tartja: „Nemzet és népesedés” címen. Az előadás a kasszinótársulat nagytermében lesz s délután 4 órák kezdődik. A belépés, mint rendesen, díjtalan. Az érdekes előadásra már most fölhívjuk a közönség figyelmét.

— **A zombolyai hengermalom gazdát cserélt.** A vidéki malmok egyik legtekintélyesebbje gazdát cserélt. Mint ugyanis Zombolyáról írják, a budapesti Concordia gőzmalom 2,400.000 koronáért megvásárolta a zombolyai Hengermalmot.

Művészet, irodalom.

— **Kresz Géza és Dienzl Oszkár hangversenye elmarad.** Kresz Géza és Dienzl Oszkár holnap, csütörtökre hirdetett hangversenye a király halála folytán beállott országos gyász miatt bizonytalan időre elmarad. A jegyek ára Mangold L. könyvkereskedésében felvehető.

— **Politikai Hetiszemle.** A Székely Sámuel szerkesztésében megjelenő Politikai Hetiszemle című politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Wilson külügyi politikája. Irta Székely Sámuel. — A külügyminiszteri sajtóiroda terjeszkedése. — A háború. Irta sz. s. — Közgazdaság: Alaptőke emelések. Irta: X — Társadalom: Polgári hadiszolgálat. Irta: Örs. — A hétről: A török trónbeszéd. — Az új vezérezredesek. — Tschirsky nagykövet halála. — Az élelmiszerek számbavétele. — Közgazdasági közlemények. — Hirdetések.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, 1916. évi november hó 23-án és pénteken, november hó 24-én három-három előadás, délután 4, 6 és fél 9 órák.

Minden előadás rendes helyárak mellett kerül bemutatásra.

A kaméliás hölgy.

Dráma öt felvonásban. Irta Alexandra Dumas, a főszerepet játssza Franzeska Bertini.

— **A hazugság.** Paul Bourget nálunk is a legolvasottabb francia írók egyike. Lélekelemző művészete, amely bevilágít a lelkek titkos redőibe, a francia előkelő élet elmés és finom rajza, az érdekes és meglepő történetek és helyzetek, melyekben az embereket beállítja, erősen foglalkoztatják az olvasó érdeklődését. Bourget mindenestre egyike a modern Franciaország, általában a modern szellem legkiválóbb reprezentánsainak. Most egyik kitűnő műve, az **A hazugság** című érdekes kisregény kerüli a magyar olvasó elé, Benedek Marcell gondos fordításában a Magyar Könyvtár kiadásában s bizonyára egyik legkeresettebb füzeté lesz e példátlan népszerűségű váliatnak. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 60 f.

— **A világháború naplója.** A Magyar Könyvtár ily című becses és tartalmas sorozatának most már XI. füzeté jelent meg amely az 1916 január—februári eseményeket mondja el röviden, hiteles adatok alapján s ezenkívül Luigi Barzini, Sven Hedin, Lengyel Géza és Szöllősi Zsigmond érdekes cikkeit közli. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

— **Deák Ferencz husvétii eikke** és a kiegyezést védő, 1867 március 28-án elmondott beszéde a magyar politikai történetnek oly határt jelző okiratai, amelyeket bizonyára ismerni kíván minden magyar ember. A Magyar Könyvtár, Radó Antal rendkívüli népszerűsége jutott vállalatára tehát közszükségletnek felel meg, mikor egyik legújabb füzetében mindenki számára hozzáférhetővé teszi a haza bölcsésének e két nevezetes művét: újabbkori történetünk e fontos két kuffőjét, az eredeti szövegek alapján. Értékes tájékoztató bevezetést ugy a husvétii cikk, mind a beszéd előzményeiről s hatásáról dr. Fayer Gyula irt. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 30 f.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 8 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjegylete“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltnék.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.

Nyílttér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férjem, illetve apánk temetésén meglentek és kik részvét kifejezésükkel fájdalmainkat enyhíteni iparkodtak, ez uton mond hálás köszönetet

özv. Kurländer Imréné és családja.

Raktár kiárusítás.

Költözködés miatt raktáromon lévő bársony-kalapot, velour-formákat, filz-formákat, diszített kalapot s mindenféle kalapdiszket olcsón kiárusítok.

Tisztelettel

Schwarz Gizela
(Eckstein pék mellett.)

(1366-4.1)

Elárusító leány

azonnali alkalmazást nyer

Almásy Elek
könyvkereskedésében
Nagybecskerek.

Pályázati hirdetmény.

A gádi körjegyzőségben egy, a jegyzői teendők minden ágában jártas, megbízható írónak bizonytalan időre alkalmazást nyer 5 K napidíj és az összes mellékjövedelem 30%-a mellett.

Ajánlatok Breininger Miklós gádi helyettes jegyzőhöz címzendők.

Gád, 1916 november 18.

1361—3.1

Breininger h. jegyző.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás orlakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::
— Közelebbit a kiadóhivatalban. —

1267—x.15

Utcai

elárusítókat

keres a

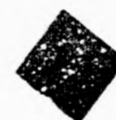
„Torontál“
napilap kiadóhivatala.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolai jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvételik

lapunk nyomdájában.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura
nagyobb mennyiségben kapható.

Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál
pol. napilap kiadóhivatala.